

FOJNICA

Analiza usklađenosti razvojnih strategija sa društveno-ekonomskim razvojnim potrebama poslovnog i civilnog društva

Cilj ove komparativne analize je utvrditi u kojoj su mjeri razvojne strategije opštine Fojnica usklađene sa razvojnim potrebama poslovnog i civilnog društva koje su identifikovane u ovoj lokalnoj zajednici tokom terenskog dijela istraživanja.

Analizom je obuhvaćeno 15 od ukupno 17 postojećih ciljeva održivog razvoja, koje je utvrdila Generalna skupština Ujedinjenih nacija (UN) sa ciljem da posluže kao globalne smjernice ka održivom razvoju. Korišteni su slijedeći ciljevi održivog razvoja:

- svijet bez siromaštva;
- svijet bez gladi
- zdravlje i blagostanje;
- kvalitetno obrazovanje;
- rodna ravnopravnost;
- čista voda i sanitarni uslovi;
- pristupačna energija iz čistih izvora;
- dostojantven rast i ekonomski rast;
- smanjenje nejednakosti;
- održivi gradovi i zajednice;
- očuvanje klime;
- očuvanje vodenog svijeta;
- očuvanje života na zemlji;
- mir, pravda i snažne institucije;
- partnerstvom do cilja.

Analizom razvojnih strateških dokumenata opštine Fojnica utvrđeno je da je potreban dodatni rad na usklađivanju razvojnih ciljeva Opštine sa većinom ciljeva održivog razvoja. Razvojni strateški dokumenti opštine Fojnica za naredni period nisu izrađeni, a postojeći su doista zastarijeli i većina datira iz perioda oko 2010. godine. Niti jedan od ukupno 15 posmatranih ciljeva održivog razvoja, nije procijenjen kao usklađen. U odnosu na deset ciljeva postoji djelimična usklađenost, dok neusklađenost postoji u pogledu na pet ciljeva održivog razvoja.

Trenutno niti jedna strategija opštine Fojnica nije usklađena sa ciljevima održivog razvoja. U odnosu na devet ciljeva održivog razvoja utvrđena je djelimična usklađenost sa identifikovanim potrebama iz lokalne zajednice, a to su: zdravlje i blagostanje; čista voda i sanitarni uslovi; pristupačna energija iz čistih izvora; dostojantven rast i ekonomski rast; smanjenje nejednakosti; održivi gradovi i zajednice; očuvanje vodenog svijeta; očuvanje života na zemlji i partnerstvom do cilja. Neusklađenost je identifikovana u pogledu ciljeva koji se odnose na svijet bez siromaštva; svijet bez gladi; rodnu ravnopravnost; kvalitetno obrazovanje; očuvanje klime; mir, pravda i snažne institucije.

Opština Fojnica spada u nerazvijene opštine FBiH. Potrebna je jasna opredjeljenost lokalne vlasti za razvoj i dobrobit života na prostoru Opštine. Istaknuta je potreba za napuštanjem nacionalističkih politika, koje su postale same sebi svrha, i usmjeriti snagu na razvoj održive ekonomije, u skladu sa zaštitom brojnih i izuzetnih prirodnih bogatstava opštine Fojnica. Tokom istraživanja prepoznate su brojne razvojne mogućnosti opštine ali i manjak političke odlučnosti, budžetskih sredstava i investicija za njihovu realizaciju.

U narednoj tabeli nalazi se uporedni prikaz potreba lokalne zajednice utvrđene tokom terenskog istraživanja, potreba koje su utvrđene razvojnim strateškim dokumentima opštine Fojnica, te stepen njihove međusobne usklađenosti u oblastima relevantnim za UN ciljevima održivog razvoja.

Ciljevi održivog razvoja	Razvojne potrebe identifikovane terenskim istraživanja.	Razvojne potrebe navedene u strateškim dokumentima opštine Fojnica	Mjere i aktivnosti planirane u strateškim dokumentima	Procjena stepena usklađenosti razvojnih strategija
Svijet bez siromaštva	Postoje ugrožene grupe stanovništva, a to su: nezaposlene osobe, djeca i odrasle osobe sa smetnjama u razvoju, penzioneri, mladi, žene i Romi. Opština Fojnica nema izrađenu društvenu kartu što otežava projekt i planiranje u oblasti socijalne i zdravstvene zaštite.	Razvojna strategija opštine Fojnica za period 2024-2028 je u toku izrade za vrijeme pisanja ovog izvještaja. Obzirom na ovu činjenicu, podaci koji ukazuju na odlučnost i strategiju ispunjenja datog cilja izostaju.	Obzirom da je razvojna Strategija opštine Fojnica za period 2024-2028 u toku izrade za vrijeme pisanja ovog izvještaja, mjere i aktivnosti koje se odnose na ispunjenje datog cilja ostaju nepoznate u momentu izrade ovog dokumenta. Drugi strateški dokumenti Opštine koji bi ukazivali na stratešku opredjeljenost Opštine ka ispunjenju datog cilja, također izostaju u periodu izrade ovog izvještaja.	Neusklađen.

<p>Svijet bez gladi</p>	<p>U opštini Fojnica ne postoji javna kuhinja od 2008. godine. Javna kuhinja u Fojnici je 2008. godine imala oko 90 korisnika i nije poznat razlog prestanak njenog djelovanja. Franjevački samostan zajedno sa udruženjima mladih 'La Verna' i 'Frama', organiziraju sporadično humanitarne akcije, kojom se želi pomoći siromašnima pojedincima u porodicama na prostoru opštine Fojnica.</p>	<p>Nisu identifikovane potrebe koje se odnose specifično na ovaj cilj, kao ni potreba za osnivanjem javne kuhinje</p>	<p>Nema konkretnih mjera</p>	<p>Neusklađen.</p>
<p>Zdravlje i blagostanje</p>	<p>Lokalna zajednica raspolaže sistemom primarne i dijelom sekundarne zdravstvene zaštite; nedovoljan broj ljekara specijalista i stručnih</p>	<p>Prepoznata je potreba za razvijanjem sekundarnog nivoa zdravstvene zaštite i daljnji razvoj i renovacija zdravstvene infrastrukture.</p>	<p>U prethodnom periodu, uvedeni su specijalistički pregledi oftamologa, urologa, otorinolaringologa, neurologa i fizijatra. Također, su uvedene mjere lakše dostupnosti zdravstvenih usluga za mlade</p>	<p>Djelimično usklađen.</p>

	<p>medicinskih radnika za mentalno zdravlje; Dotrajala je zdravstvena infrastruktura, te nedostaju sredstva za njeno renoviranje.</p>		<p>kroz oslobađanje od plaćanja svih laboratorijskih usluga djeci do 18 godina, te ženama, koje uz nalaz ginekologa, mogu besplatno uraditi PAPA test.</p>	
Kvalitetno obrazovanje	<p>Naglašena je potreba usklađivanja obrazovnih programa sa potrebama tržišta rada u Opštini.</p>	<p>Nisu identifikovane potrebe koje se odnose specifično na ovaj cilj.</p>	<p>Nema planiranih mjera niti aktivnosti od strane Opštine.</p> <p>Jednine identifikovane inicijative i mjere dolaze iz privatnog sektora koji potrebuje kvalifikovanu radnu snagu na prostoru Opštine.</p>	<p>Neusklađen.</p>
Rodna ravnopravnost	<p>Većina žena u Fojnici radi u uslužnom sektoru i sektoru brige. Radnice koje djeluju u ovom sektoru često rade prekovremene sate, a plaćene su najnižom platom. Ženska radna snaga u uslužnim djelatnostima radi najteže</p>	<p>Posljednji Akcioni plan za ravnopravnost spolova za općinu Fojnica pokriva period od 2010 do 2014 godine. Novi Akcioni plan nije usvojen.</p>	<p>Nema planiranih aktivnosti</p>	<p>Neusklađen.</p>

	fizičke poslove, brige o iznemoglim i bolesnim, a u trgovinskom sektoru raznoseći robu. Na prostoru Opštine ne postoji niti jedna nevladina organizacija koja se zalaže za prava i bolji položaj žena.			
Čista voda i sanitarni uslovi	Općenito, na prostoru Opštine nema problema sa snabdijevanjem, dotokom vode, čak i u ljetnim danima; Postoji potreba za zaštićenošću izvorišta, rijeka i jezera. Potreban je dodatni rad na kanalizacionom sistemu i ugrađivanju prečišćivača.	Opština je intenzivno radila na sanaciji i uređenju korita rijeke u naselju Bakovići, kako rijeka ne bi plavila.	Daljnji rad na proširenju kanalizacione mreže i snabdijevanjem vode pod kontrolom javnog komunalnog preduzeća.	Djelimično usklađen.
Pristupačna energija iz čistih izvora	Izostanak pokrivenosti električnom energijom odnosi se na odmakla planinska sela, od kojih je i naselje oko Prokoškog jezera što	Prepoznate su potrebe za poboljšanjem i daljnjom rekonstrukcijom i izgradnjom NN mreže.	Navedene mjere odnose se kreiranje solarnog parka i rada na olakšavanju procedura pristupu potrebnim dozvolama.	Djelimično usklađen.

	<p>negativno utječe na daljnji razvoj turizma.</p> <p>U mjesnoj zajednici Prokos jedan dio zemlje je proglašen solarnim parkom kako bi se privukle inostrane i domaće investicije izgradnje solarnih parkova.</p> <p>Mjesna zajednica Ploča je također pogodna za izgradnju solarnih parkova.</p>			
<p>Dostojantven rast i ekonomski rast</p>	<p>Na prostoru Opštine alarmantan je tok migracije mladih zbog nezaposlenosti i sadržajem siromašnog kulturnog života na prostoru Opštine.</p> <p>Većina stanovništva zaposlena je u javnim ustanovama</p>	<p>Određene potrebe u pravcu razvoja turizma su definisane ali jasni razvojni planovi i/ ili prateće investicije nedostaju.</p> <p>Potreba za ključnim razvojem putne komunikacione povezanosti sa okolnim mjestima i</p>	<p>Mjere i aktivnosti za daljnji razvoj komunikacione povezanosti sa okolnim mjestima i putevima preduzete, iako su potrebne daljnje investicije i budžetska sredstva.</p>	<p>Djelimično usklađen.</p>

	<p>pod stranačkim vodstvom.</p> <p>Podsticaji su nedovoljni kako bi se stanovništvo stimulisalo da se bavi poljoprivredom i stočarstvom, dvije tradicionalne privredne grane koje izumiru.</p> <p>Drvena industrija je na dobrom razvojnom nivou ali potrebuje radnom snagom i sirovinama, a u skladu sa načelima održivosti.</p> <p>Razvoj turizma treba da se uskladi sa zaštitom prirodnih bogatstava opštine.</p>	<p>putevima je prioretizirana.</p>		
<p>Smanjenje nejednakosti</p>	<p>Potreba razvoja infrastrukture za osobe sa fizičkim invaliditetom.</p> <p>Potreba iskonskih promjena u smislu društvene</p>	<p>Rad na izgradnji stambenih objekata za Romske porodice.</p>	<p>Daljnje mjere i aktivnosti nisu poznate u momentu izrade ovog izvještaja.</p>	<p>Djelimično usklađen.</p>

	<p>kohezije i prevazilaženje nacionalističkih politika.</p> <p>Primjećen trend klasne podjele društva.</p>			
Održivi gradovi i zajednice	<p>Potreba za razvojem održivog turizma, drvne industrije i poljoprivrede prepoznata.</p> <p>Dobri uslovi za razvoj proizvodnje organske hrane prepoznati.</p> <p>Dobri uslovi za daljnji razvoj medicinskog turizma.</p>	<p>Prepoznate su potrebe daljnjeg razvoja turizma, medicinskog turizma i podsticaj za poljoprivredne aktivnosti.</p>	<p>Mjere i aktivnosti nisu u potpunosti usklađene sa prepoznatim potrebama.</p> <p>Daljnje jasno definisane mjere se očekuju kroz predstojeću objavu Razvojnu strategije Opštine.</p>	<p>Djelimično usklađen.</p>
Očuvanje klime	<p>Evidentirano da na prostoru Opštine, eksploatacijom šuma opadaju vodostaji i dolazi do erozija do klizišta, bujica i slično jer šuma zadržava vodu i postepeno ju otpušta.</p> <p>Ugrožena su naselja prema Čemernici, Bakovičkoj</p>	<p>Potrebe veće zaštite i očuvanja klime su prepoznate možda tek na deklarativnom nivou</p>	<p>Prateće mjere izostaju kao i redovite kontrole i primjena postojećeg zakonskog okvira u polju sječe šuma, zagađivanja tla i voda.</p>	<p>Neusklađen.</p>

	<p>rijeci, rijeci Gvoždanki, Potencijalne poplave ugrožavaju socijalno naselje u Gojevićima, te naselja u Bakovićima i Dusini.</p>			
<p>Očuvanje vodenog svijeta</p>	<p>Evidentne su pojave eksploatacije šume koje dovode do poplava.</p> <p>Evidentirana potreba daljnjeg razvoja kanalizacionog sistema, ugradnje prečišćivača kanalizacionih voda, te usklađivanja plana razvoja turizma za zaštitom prirodnih bogatstava Opštine.</p>	<p>Navedene potrebe baziraju se na prepoznavanju brojnih rizika koji negativno utiču na kvalitet vodenog svijeta</p>	<p>Navedene mjere odnose se na uređenje korita i regulisanje toka rijeka u naselju Bakovići. Planiran je daljnji rad na izradi kanalizacionog sistema u području Prokoškog jezera, ali i Opštine.</p>	<p>Djelimično usklađen.</p>
<p>Očuvanje života na zemlji</p>	<p>Postojeća praksa postupanja sa otpadom na nivou Opštine nije zadovoljavajuća - stepen prevencije, selektivnog</p>	<p>Ne postoji adekvatno upravljanje otpadom i propisno odlaganje otpada na deponiji. Neadekvatan</p>	<p>Izgradnja adekvatnije kanalizacione mreže je u planu. Bolja organizacija upravljanjem otpadom je predviđena, jasne mjere idalje ostaju nedefinisane.</p>	<p>Djelimično usklađen.</p>

	odlaganja, reciklaže i ponovna upotreba, je nepostojeća praksa. Najveći dio produciranog otpada se odlaže na neuređena odlagališta bez primjene ikakvih sanitarnih tehnoloških mjera odlaganja.	kanalizacioni sistem.		
Mir, pravda i snažne institucije	Građani Fojnice nisu zadovoljni radom lokalne uprave po pitanju stvaranja veće i bolje kohezije društva. Na prostoru Opštine Fojnici vladaju već treće desetljeće nacionalističke stranke i politike koje neodgovaraju na stvarne potrebe stanovništva već prije na vlastite privatne interese.	Kriminalna djela počinjena od strane stanovništva su veoma rijetka.	Nema definisanih mjera.	Neusklađen.
Partnerstvom do ciljeva	Potrebna odlučnost borbe protiv	Načelno su prepoznate potrebe	Nisu navedene konkretne mjere	Djelimično usklađen.

	korupcije i jasna razvojna opredjeljenost usklađena sa načelima održivosti i očuvanja prirodnih resursa.	ostvarivanja javno-privatnog partnerstva ali konkretna mjere nisu navedene.		
--	--	---	--	--